

การจัดการมูลฝอยติดเชื้อในโรงพยาบาลส่งเสริมสุขภาพตำบล(รพ.สต.) เขตนครชัยบุรินทร์
(A SURVEILLANCE OF INFECTIOUS WASTE MANAGEMENT IN SUB DISTRICT
HEALTH PROMOTING HOSPITAL OF NAKHON-CHAI-BU-RIN)

ศิริภาพร ญโยฤทธิ์, ศมกานต์ ทองเกลี้ยง
ศูนย์อนามัยที่ 9 นครราชสีมา กรมอนามัย

โรงพยาบาลส่งเสริมสุขภาพตำบล (รพ.สต.) เป็นหน่วยงานให้บริการด้านสาธารณสุขที่ประชาชนเข้าถึงได้ง่าย ในปัจจุบันมีผู้มารับบริการ รวมถึงผู้ป่วยติดเชื้อในชุมชนมีปริมาณมากขึ้น ทำให้ปริมาณมูลฝอยติดเชื้อมีจำนวนมากขึ้นตามไปด้วย มูลฝอยติดเชื้อสามารถแพร่กระจายโรคได้ตั้งแต่แหล่งกำเนิด การเก็บ การขนย้าย การกำจัดและสิ่งที่เหลือจากการกำจัด ดังนั้น จึงมีความจำเป็นต้องดำเนินการจัดการมูลฝอยติดเชื้อ ให้เป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพและถูกต้องตามหลักวิชาการ วัตถุประสงค์การศึกษาเพื่อศึกษาสถานการณ์มูลฝอยติดเชื้อใน รพ.สต. เขตพื้นที่นครชัยบุรินทร์และนำข้อมูลที่ได้จากการศึกษาไปใช้เป็นองค์ประกอบในการดำเนินการจัดการมูลฝอยติดเชื้อให้ถูกต้องตามหลักสุขาภิบาล กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ศึกษาได้แก่ รพ.สต. ในเขตนครชัยบุรินทร์ จำนวน 559 แห่ง ดำเนินการเก็บข้อมูลระหว่างเดือนมกราคม-ตุลาคม 2559 เครื่องมือที่ใช้ในการศึกษา คือ แบบสำรวจการจัดการมูลฝอยติดเชื้อสำหรับ รพ.สต. การวิเคราะห์ข้อมูลใช้สถิติเชิงพรรณนา

ผลการศึกษา พบว่า รพ.สต. ร้อยละ 98.30 มีผู้ปฏิบัติงานเคลื่อนย้ายมูลฝอยติดเชื้อที่ผ่านการอบรมตามประกาศกระทรวงสาธารณสุข อัตราการเกิดมูลฝอยติดเชื้อ รพ.สต. โดยเฉลี่ยของเขตคือ 2.99 กิโลกรัมต่อวันต่อแห่ง จังหวัดที่มีปริมาณมูลฝอยติดเชื้อเฉลี่ยสูงสุด คือ จังหวัดบุรีรัมย์ 3.36 กิโลกรัมต่อวัน การเก็บรวบรวมมูลฝอยติดเชื้อจากแหล่งกำเนิดอื่นๆ พบว่าเก็บจากบ้านผู้ป่วยติดเชื้อ ร้อยละ 16.20 จากคลินิกเอกชน ร้อยละ 1.70 และสถานพยาบาลสัตว์ มีเพียงร้อยละ 0.40 การคัดแยกมูลฝอยติดเชื้อ ณ แหล่งกำเนิดคัดแยก ร้อยละ 82.50 การคัดแยกของมีคมและไม่มีคม ร้อยละ 97.70 ส่วนการคัดแยกมูลฝอยติดเชื้อประเภทน้ำชะล้างแผลหรือสารคัดหลั่งออกจากร่างกาย ในภาพรวมของเขต ร้อยละ 85.60 จังหวัดที่มีการคัดแยกสูงสุดคือ จังหวัดนครราชสีมา สำหรับการดำเนินการเก็บรวบรวมและกำจัดมูลฝอยติดเชื้อ กรณีมูลฝอยติดเชื้อมีคมดำเนินการเก็บรวบรวม โดยการใส่กล่องหรือถังป้องกันการแทงทะลุและการกักกรองของสารเคมี ร้อยละ 95.00 กำจัดโดยการส่งโรงพยาบาล ร้อยละ 93.30 กรณีที่ไม่ได้ส่งกำจัดวิธีการกำจัดส่วนใหญ่ คือ เผาในเตาเผาที่ รพ.สต.สร้างเอง ร้อยละ 5.40 ความถี่ในการกำจัด คือ สัปดาห์ละ 1 ครั้ง ร้อยละ 74.90 การเคลื่อนย้ายมูลฝอยติดเชื้อจาก รพ.สต. ไปกำจัด ใช้รถขนเฉพาะมูลฝอยติดเชื้อ ร้อยละ 30.90 สำหรับที่พักภาชนะบรรจุมูลฝอยติดเชื้อใน รพ.สต. มีที่พักเฉพาะต่างหากแยกออกนอกอาคาร ร้อยละ 75.00 การสวมใส่อุปกรณ์ป้องกันอันตรายส่วนบุคคล พบว่า สวมใส่อุปกรณ์ป้องกันอันตรายส่วนบุคคล ร้อยละ 97.70

ข้อเสนอแนะ ควรจัดหารถเก็บขนมูลฝอยติดเชื้อที่ได้มาตรฐานและขนส่งมูลฝอยเฉพาะโดยตรงจากรพ.หรือจาก CUP อย่างน้อยสัปดาห์ละ 1 ครั้งและรถที่ใช้ในการขนส่งมูลฝอยติดเชื้อควรเป็นรถเฉพาะ มีข้อความระบุ รวมถึงการเก็บรวบรวมมูลฝอยติดเชื้อจากแหล่งกำเนิดอื่นๆ เช่น คลินิกเอกชน สถานพยาบาลสัตว์ บ้านผู้ป่วยติดเชื้อควรเก็บให้มีความครอบคลุมมากขึ้น